

Muistokirjoitus

Suomen perhe- ja pariterapiayhdistyksen (entinen Suomen Perheterapiayhdistys) puheenjohtaja Ritva Saarelainen, systeemisen ajattelun ja perheterapian uranuurtaja

Tuli suruviesti.

Ritva Saarelainen on kuollut. Hän kuoli saattohoidossa kivuttomasti ja rauhallisesti 10.4.2023 Malmin sairaalassa Helsingissä.

Onko toista ihmistä, joka olisi yhtä paljon vaikuttanut omaan ammatilliseen ajatteluuni?

Viime päivät olen muistellut puhelimessa Ritvaa kollegoiden kanssa, jotka ovat jakaneet ajatuksia, ideoita ja ammatillista elämäänsä hänen kanssaan. Näistä tarinoista on muodostunut kuva erityisestä ihmisestä, jonka tapa hahmottaa maailmaa oli aivan ainutlaatuinen.

"Totuutta ei jahdata", mutta ollaan koko ajan auki uusille ja erilaisille tavoille nähdä ja kokea maailmaa. Ritva oli äärimmäisen aktiivinen ja valpas kaiken uuden edessä. Hän luki ja kirjoitti koko ajan ja otti rohkeasti yhteyttä ympäri maailmaa ammattilaisiin, joilla oli uutta annettavaa perheterapialle ja erityisesti systeemiselle ajattelulle. Saimme kouluttajia Suomeen mm. Yhdysvalloista, Iso-Britanniasta, Hollannista ja Italiasta. Joskus tuntui, että kutsuttujen kouluttajien ajatukset olivat vähän turhankin korkealentoisia tai terapian ytimen ulkopuolella.

Ritva antoi mallia rohkeudesta myös niin, että kun mokia tapahtuu, ne ovat "loistavia virheitä" eli huumorilla eteenpäin!

Hänen rohkeutensa näkyi myös perheterapian puolustamisessa yksilökeskeisten suuntauksien ylivaltaa vastaan. Tittelit ja asema eivät häntä pelottaneet. Hänellä oli kyky iloisesti ja toista kunnioittaen liittyä myös "vihollisiin". Toisaalta hän osasi asettautua yhteiskunnan ulkopuolelle jääneiden asemaan. Ritva korosti usein kuuntelemisen taidon merkitystä, hänestä terapeutin tärkein taito on oppia kuuntelemaan jokaista ihmistä unohtaen sillä hetkellä omat teoriansa ongelmista. Ymmärsin sen myös sillä tavalla, ettei saa koneistaa tai tuotteistaa oppimaansa liian pitkälle niin, että kuuntelun sijaan ajattelee jo seuraavaa kysymystä.

Ritva opetti olemisellaan myös verkostoitumisen merkitystä. Hän oli myös ainutlaatuinen uusien verkostojen luomisessa. Käytännön ongelmat, kuten rahoituksen saaminen koulutuksille (esim. NLP, seksuaaliterapia ja taideterapian sovellukset) hän ratkaisi kokoamalla lisää organisaatioita tai tahoja koulutusten taakse.

A-klinikkasäätiön pääkouluttajana Ritva kehitti ja monipuolista tinkimättömällä tyylillään sosiaali- ja päihdetyötä tekevien perusosaamista ja asiakastyön laatua. Pitkiä perhetyön ja -terapian koulutuksia seurasivat verkottuneet prosessit päihdeterapiassa, kouluttajakoulutuksissa, työnohjaajakoulutuksissa, NLP:ssä ja ekspressiivisessä taideterapiassa. Hän ymmärsi ainutlaatuisella tavalla ihmisen tarpeet holistisena kokonaisuutena sekä heidän sosiaalisen ja yhteisöllisen tarvitsevuutensa. Hän halusi integroida sekä tietoteoreettisesti että käytännöllisesti asiakastyötä tekevien osaamista. Ritvan yli 50 vuotta jatkunut avioliitto kuvataiteilija Reijo Saarelaisen kanssa sävytti vahvasti tuota ajattelutapaa. He olivat yhdessä perustamassa myös taidekoulu Alfa-Artia, joka tuotti Suomeen kouluttamaan Euroopan johtavia hollantilaisia taideterapeutteja. Heidän oppejaan soveltaen Ritva alkoi kouluttaa kumppaneineen eri taiteiden aloja yhteen kytkevää kuvataideterapiaa sekä kehittää myös menetelmällisesti uusia asiakastyön tapoja luovilla ja taiteista johdetuilla tavoilla.

Ystävämme Ritva oli renessanssi-ihminen, joka loi intensiivisesti aina kauneutta, iloa ja valoa ympärilleen.

Kirjoittajat ovat Ritva Saarelaisen läheisiä ystäviä ja kollegoita

Sirkku Tukiainen, Suomen perheterapiayhdistyksen puheenjohtaja (1990 – 1998, varapuheenjohtaja 1984 – 1989) YTM, kouluttajapsykoterapeutti (perhe- ja pariterapia)

Yhdessä muistelemassa

Sisko Pajunen, Suomen perheterapiayhdistyksen sihteeri (1984 - 1990)

Ari Terävä taideterapeutti, kouluttaja, työnohjaaja A-Klinikkasäätiö

Ritva Saarelainen (1939 – 2023)

Valtiotieteen maisteri, sosiaalipsykologi, psykoterapeutti

Sosiaalitarkkaaja Tampereen kaupungilla ja Kokemäen kunnassa eri pituisia ajanjaksoja 1968-1972.

A-klinikkasäätiöllä 1972-2005:

- Tampereen nuorisoaseman ja sitten Helsingin nuorisoaseman sosiaaliterapeuttina
- A-Klinikkasäätiön kouluttajana 1982 alkaen ja johtavana kouluttajana 1994 – 2005.
- Suomen perheterapiayhdistys ry:n perustajajäsen ja puheenjohtaja 1984-1990.